

Ks. MICHAŁ SOPOČKO — Białystok

ROZWÓJ KAZNODZIEJSTWA STANOWEGO

Doniosłość i konieczność kazań stanowych wykazują racje psychologiczne i pedagogiczne, dlatego od dawna były one w użyciu, a obecnie Kościół kładzie na nie wielki nacisk. O różnicowaniu kazań do różnych stanów pisali już Ojcowie Kościoła, jak np. św. Grzegorz w *Regula Pastoralis* (III, c. 1), a w średniowieczu spotykamy instrukcje dla kaznodziei do dzieci (Wilhelm de Tournai 1223). Pod koniec wieku ubiegłego, a szczególnie w bieżącym stuleciu ukazują się i u nas publikacje na temat treści i zasad kazań stanowych.

Kazania te nie są łatwe, gdyż wymagają obok gruntownej znajomości środowiska słuchaczy, które się dziś bardzo komplikuje wskutek rozbicia rodziny, bardzo gruntownego przygotowania i odpowiedniego wygłoszenia w formie raczej pozytywnej, stylu jasnym, obrazowym i prostym oraz w tonie żywym, ale spokojnym. Największą rolę odgrywa tu osoba kaznodziei, który ma się odznaczać miłością Boga i ludzi, nauką, czystą intencją, roztropnością, pokorą, duchem modlitwy i odwagą apostołską. Oprócz tematów ogólnych (o Bogu, Kościele i obowiązkach ży-

cia religijnego) konieczne są tematy szczegółowe, uwzględniające potrzeby i bolączki każdego stanu.

Do dzieci przemawiać najtrudniej, bo trzeba zniżyć się do ich poziomu, sposobu ujmowania rzeczy i odczuwania. W układzie ma być prostota, jasność i obrazowość, w tonie serdeczność i świeżość w geście umiar i spokój obok żywości i miłosnej troski o ich dobro. U młodzieży szkolnej należy wywołać odpowiedni nastrój, rozbudzić uczucie i poruszyć wolę, przemawiając pogodnie, radośnie, z zapałem i poprawnie, stosując praktycznie naukę szkolną oraz wdrażając do modlitwy i sakramentów św. Warunki kaznodziejstwa akademickiego są: oddanie się młodzieży z poświęceniem, zdrowy optymizm i wiara w idealizm jej oraz zrozumienie i odczucie psychiki obecnego pokolenia. Dla nowożeńców trzeba organizować nauki przedmażeńskie, osobno dla chłopców i dziewcząt.

Kazania do mężczyzn mają uwzględniać ich nastawienie krytyczne, należy wykorzystać ich rycerskość do walki z sobą, wskazując na męskość Chrystusa i autorytet Kościoła. W kazaniach do niewiast trzeba się liczyć z ich uczuciowością i zmiennością, uświadamiając czym jest małżeństwo w tonie łagodnym bez sentymentalizmu. Podobnie u dziewcząt trzeba przeciwdziałać uczuciowości, wpływając na wolę w dziedzinie etycznej. W przemówieniu do chłopców nie piorunować, a być ich przyjacielem i ojcem, który zna audytorium, jest urobiony wewnątrz i wierzy w lepsze złoza duszy słuchaczy.

Dla rozwoju kazań stanowych nieodzowną jest rzeczą 1) uwzględniać je teoretycznie i praktycznie w seminariach duchownych przy nauczaniu homiletyki, 2) postarać się o wydanie podręcznika etyki stanowej, 3) o wydanie po polsku licznych przemówień stanowych Piusa XII, 4) organizować stanowe nabożeństwa (w W. Poście, maju, październiku i Adwencie) z odpowiednimi kazaniem.